

Handläggare
Anne Menes
Telefon: 0850803346

Till
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

En likvärdig fixartjänst inom staden

Remiss från kommunstyrelsen KS 2020/243

Förslag till beslut

1. Spånga-Tensta stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Omedelbar justering

Sammanfattning

I 2019 års budget fick äldrenämnden i uppdrag att kartlägga tidsåtgången för fixartjänsterna i syfte att få till en likvärdighet över staden av tjänsterna. Då det inte har gått att kartlägga fixarnas utförda arbete kartlades i stället om fixartjänsterna respektive stadsdelsförvaltning erbjöd var innehållsmässigt likvärdiga. Äldreförvaltningens bedömning av kartläggningen visar att fixartjänsterna generellt genomförs på ett likvärdigt sätt inom staden. Bedömningen är också att det finns några utvecklingsområden som ytterligare skulle stärka likvärdigheten av fixartjänsten inom staden. Förvaltningen anser det är bra att äldre får tillgång till samma fixartjänster oavsett vart i staden man är bosatt, och instämmer i de föreslagna åtgärderna för en likvärdig fixartjänst över staden.

Bakgrund

Ärendet har en svarstid till 28 april. Övriga remissinstanser är samtliga stadsdelsnämnder, stadsledningskontoret, kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor samt kommunstyrelsens pensionärsråd.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelning ekonomi, analys och kvalitet i samarbete med avdelning äldre, funktionsnedsatta och psykisk ohälsa.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Fagerstagatan 15
Box 4066
16304 Spånga
Växel 08-508 030 00
Fax
spanga-tensta@stockholm.se
stockholm.se

Ärendet

I 2019 års budget fick äldrenämnden i uppdrag att kartlägga tidsåtgången för fixartjänsterna i syfte att få till en likvärdighet över staden av tjänsterna. Då det inte har gått att kartlägga fixarnas utförda arbete på grund av bristande statistik, kartlades i stället om fixartjänsterna respektive stadsdelsförvaltning erbjöd, var innehållsmässigt likvärdiga. Kartläggningen har genomförts genom att intervjuas respektive stadsdelsförvaltnings ”fixare”.

Upprinnelsen till fixartjänster är en ide från Höganäs kommun som införde tjänsten i början på 2000-talet för att få ner kostnaderna för fallolyckor i hemmet. I Stockholms stad infördes tjänsten år 2007 efter beslut i kommunfullmäktige, tjänsten kallades till en början ”servicetjänst i form av vaktmästarservice”. Över tid ändrades titeln på tjänsten till ”fixartjänst”. Målgruppen för tjänsten är personer över 75 år och som inte har annan hemtjänst. Tjänsten kan nyttjas maximalt sex timmar per hushåll och år och omfattar enklare praktiska och riskfyllda vardagssysslor såsom tunga lyft, fästa elektriska sladdar och sysslor som kräver att klättra på steg. Tjänsten omfattar inte trädgårdssysslor, städning eller tjänster som kräver auktorisation. Syftet är att förebygga fallskador och andra skador som vardagssysslor kan orsaka.

Resultatet av kartläggningen visade att samtliga stadsdelsförvaltningar har samma benämning på tjänsten, ”fixare”, och att fixarna utgår från och följer den stadsgemensamt framtagna uppdragsbeskrivningen för tjänsten. Samtliga fixartjänster är organiserade under stadsdelsförvaltningarnas utförarenheter som servicehus, hemtjänst, dagverksamhet eller förebyggande och öppna verksamheten. Kartläggningen visade vidare att det främst är kvinnor som nyttjar tjänsten och att de mest efterfrågade tjänsterna är hjälp med att byta gardiner, glödlampor, säkringar, bära in tillhörigheter från vind eller källare samt fäste av lösa sladdar.

Äldreförvaltningens bedömning av kartläggningen visar att fixartjänsterna generellt genomförs på ett likvärdigt sätt inom staden. Bedömningen är också att det finns några utvecklingsområden som ytterligare skulle stärka likvärdigheten av fixartjänsten inom staden och det fallpreventiva arbetet. Äldreförvaltningen föreslår därför flera åtgärder för att få en mer likvärdig fixartjänst inom staden:

- *Sänkt åldersgräns för fixartjänster till 68 år*

Kartläggningen har visat att gränsdragningen på 75 år inte alltid hålls. Vissa stadsdelsförvaltningar håller hårt på åldersgränsen

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Fagerstagatan 15
Box 4066
16304 Spånga
Växel 08-508 030 00
Fax
spanga-tensta@stockholm.se
stockholm.se

medan andra motiverar fixarhjälp till yngre äldre med att de är sällan förekommande eller svårt att neka personer som behöver hjälp men inte har åldern inne. Äldreförvaltningen föreslår att sänka åldersgränsen till 68 år för att minska godtycklighet och olikheten. Bedömningen är att förslaget kommer att ge en marginell ökning av uppdrag till fixarna och att kostnaderna därför inte kommer att öka.

- *Stadsgemensam informationsbroschyr* (med information om att fixaren ska legitimera sig vid hembesök)

Då kartläggningen visat att stadsdelsförvaltningarna informerar om fixartjänsten på olika sätt föreslås att en stadsgemensam informationsbroschyr tas fram, med möjlighet för respektive stadsdelsförvaltning att lägga in egna kontaktuppgifter. För att göra tjänsten tryggare föreslås också att det ska vara obligatoriskt att fixaren visar upp identifikation vid hembesök.

- *Stadsgemensam checklista för säkerhetsgenomgång av bostaden, inklusive information om fallprevention och brandförebyggande åtgärder*

Äldreförvaltningen föreslår att det ska finnas en strukturerad checklista för säkerhetsgenomgång där man listar riskfyllda element och moment. Fixaren ska också dela ut informationsmaterial om fallprevention och brandförebyggande åtgärder. För att minska risken för fallskador, som innebär fysiskt och psykiskt lidande för den enskilde och kostnader för samhället, behöver man arbeta systematiskt i det förebyggande arbetet.

- *Stadsgemensam mall för statistikuppgifter över fixarens utförda arbete*

Då det har varit svårt att få en enhetlig bild över fixarnas arbete, föreslås att en stadsgemensam mall för statistikuppgifter över utfört arbete tas fram. Mallen skulle möjliggöra jämförelser av tjänstens efterfrågan dels över tid och dels mellan stadsdelsförvaltningar. Statistiken möjliggör också att kostnadsberäkning av fixartjänsten kan göras.

Synpunkter och förslag

Förvaltningen instämmer i de föreslagna åtgärderna för en likvärdig fixartjänst över staden. Det är bra att äldre får tillgång till samma fixartjänster oavsett var i staden man är bosatt.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Fagerstagatan 15
Box 4066
16304 Spånga
Växel 08-508 030 00
Fax
spanga-tensta@stockholm.se
stockholm.se

I stadsdelen är förvaltningens fixartjänst organiserad under Fridagruppen inom avdelning äldre, funktionsnedsatta och psykisk ohälsa. Fixartjänsten koordineras av en samordnare som tillsammans med två-tre arbetstagare brukar åka på ett fixaruppdrag.

Under året utförs ungefär ett 50-tal arbeten, de mest förekommande arbeten i stadsdelen är att sätta upp gardiner och gardinfästen, byta lampor och lysrör samt sätta upp speglar och hyllor på väggarna. Vid juletid förekommer även uppdrag om att ta ner julsaker från vinden. Uppdragen kommer oftast via äldre direkt och uppdragen utförs till största delen hemma hos kvinnor men det förekommer även att par och ensamma män hör av sig.

Att sänka åldern till 68 år kan vara bra för att förebygga exempelvis fallolyckor. Förvaltningen ser dock att en större informationsinsats om fixartjänst ökar kunskapen om tjänsten, vilket skulle kunna innebära en ökning av uppdrag, även hos yngre äldre, och därmed i så fall en kostnadsökning.

Äldre är en brottsutsatt grupp och för att öka tryggheten när man släpper in okända människor i hemmet är identifikation nödvändigt. Att fixarna legitimerar sig när de åker på uppdrag hemma hos äldre bör därför vara ett krav, anser förvaltningen. Förvaltningen anser därutöver att tjänstelegitimationen bör vara utformad på sådant sätt att stadens symbol och personens förvaltningstillhörighet tydligt framgår.

Fredrik Jurdell
Stadsdelsdirektör

Margareta Ericson
Avdelningschef

Bilaga

1. Remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2020/243

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Fagerstagatan 15
Box 4066
16304 Spånga
Växel 08-508 030 00
Fax
spanga-tensta@stockholm.se
stockholm.se

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Fredrik Jurdell, Stadsdelsdirektör	2020-04-06